

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z odwołania X. Y., X.1 Y.1 i X.2 Y.2

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia [...] 2023 r.

w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na osiem wolnych stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, ogłoszonych w Monitorze Polskim z 2022 r., poz. 356,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 20 listopada 2025 r.,

po rozpoznaniu wniosku X. Y. z 26 września 2025 r.
o wyłączenie SSN G. Ż. od rozpoznania sprawy I NKRS 59/23

**wyłącza sędziego Sądu Najwyższego G. Ż.
od rozpoznania sprawy I NKRS 59/23.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 3 sierpnia 2023 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) Biuro Krajowej Rady Sądownictwa przedstawiło odwołanie X. Y. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia [...] 2023 r. w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na osiem wolnych stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, ogłoszonych w Monitorze Polskim z 2022 r., poz. 356. Zarządzeniem z dnia 7 sierpnia 2023 r., sprawę z powyższego odwołania zarejestrowaną pod sygn. I NKRS 59/23, przydzielono SSN G. Ż., jako sędziemu sprawozdawcy. Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2023 r. z

powyższą sprawą połączono celem łącznego rozpoznania sprawę o sygn. I NKRS 60/23 z odwołania X.1 Y.1, zaś postanowieniem z dnia 8 listopada 2023 r. także sprawę o sygn. I NKRS 61/23 z odwołania X.2 Y.2 Zarządzeniem z dnia 23 listopada 2023 r. wyznaczono skład orzekający: SSN M. D., SSN A. S. i SSN G. Ż. – jako przewodniczący składu.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2024 r. w składzie: SSN G. Ż., na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. per analogiam, zawieszono postępowanie w sprawie z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz w wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21) w terminie tam zakreślonym. Zarządzeniem Prezesa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do akt załączono kopię pisma Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 kwietnia 2024 r. zawierającego Stanowisko Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa z 8 kwietnia 2024 r. „w związku z zawieszonymi postępowaniami przed Sądem Najwyższym na podstawie nieznanej ustawy, a to oczekiwaniem na zmianę prawa” oraz przedstawiono powyższe pismo sędziemu sprawozdawcy – SSN G. Ż. Sędzia sprawozdawca 23 kwietnia 2024 r. załączył do akt uzasadnienie postanowienia z dnia 20 marca 2024 r. dotyczące zawieszenia postępowania. Zarządzeniem z dnia 21 sierpnia 2024 r. Prezes SN przedstawił akta sprawy składowi, celem rozważenia podjęcia w składzie zgodnym z prawem dalszych czynności orzeczniczych. Notatką z dnia 27 sierpnia 2024 r. SSN G. Ż., stanowiącą odpowiedź na powyższe zarządzenie, wskazał na przeszkody rozpoznania sprawy, którymi zdaniem sędziego są m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. Wałęsa przeciwko Polsce (sprawa nr 50849/21). Podkreślił, że do dnia dzisiejszego wynikające z powyższych wyroków wymogi prawne nie zostały przez Rzeczpospolitą Polską wypełnione, zatem nie jest możliwe prawnie orzekanie w składzie dotychczas wyznaczonym, a treść postanowienia z 20 marca 2024 r. pozostaje w pełni aktualna. Zarządzeniem z dnia 27 listopada Prezes Izby Kontroli

Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, przedstawiono SSN G. Ż. akta sprawy celem rozważenia podjęcia czynności zmierzających do podjęcia zawieszonego postępowania i rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na upływ terminu określonego w sentencji postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2024 r. Zarządzeniem z dnia 10 grudnia 2024 r., SSN G. Ż. przedstawił akta Prezesowi Izby informując, że ani stan prawa Unii Europejskiej, ani prawa międzynarodowego, ani prawa krajowego, ani okoliczności wskazane w sentencji postanowienia z dnia 20 marca 2024 r., tj. konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe określone w w.w. wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, nie uległy zmianie, a zatem brak jest podstaw do podjęcia zawieszonego postępowania. Zarządzeniem z dnia 22 stycznia 2025 r. Prezes Izby przedstawiła akta m.in. niniejszej sprawy Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, celem rozważenia wyznaczenia do składu sędziego Sądu Najwyższego w miejsce aktualnego sędziego sprawozdawcy. Do akt załączono także pismo Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 31 marca 2025 r. kierowane do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zawierającego prośbę o rozważenie zasadności podjęcia zawieszonych przez Sąd Najwyższy – Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych postępowań, m.in. I NKRS 59/23. Zarządzeniem z dnia 2 lipca 2025 r., SSN G. Ż. wyznaczył termin posiedzenia niejawnego w niniejszej sprawie na 27 maja 2026 r. w składzie jednego sędziego.

Pismem z dnia 26 września 2025 r., X. Y., na podstawie art. 49 § 1 k.p.c., złożył wniosek o wyłączenie Sędziego Sądu Najwyższego G. Ż., albowiem w jego ocenie dotychczasowy przebieg postępowania wskazuje, że zachodzą wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek X. Y. (dalej: wnioskujący) z 26 września 2025 r. o wyłączenie SSN G. Ż. od rozpoznania sprawy I NKRS 59/23 zasługiwał na uwzględnienie.

Prawo do sądu określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, jasno wskazuje, iż każdy ma prawo do rozpatrzenia jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez

właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Powyższe stanowi fundament państwa prawa i jedno z najważniejszych praw jednostki.

Zgodnie z treścią art. 49 § 1 k.p.c., niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Wykładnia art. 49 § 1 k.p.c., daje podstawy do sformułowania dwóch generalnych przesłanek mających wpływ na uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego (por. postanowienie SN z dnia 19 sierpnia 2022 r., I NSNc 588/21). Po pierwsze, jest to obiektywna, a więc weryfikowalna, wątpliwość co do jego bezstronności (zob. postanowienie SN z 13.05.2022 r., II CSKP 288/22). Po drugie, zgodnie z obowiązującą doktryną, wątpliwość ta powinna mieć charakter uzasadniony (zob. A. Partyk (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany, red. O. M. Piaskowska, LEX/el. 2022, art. 49 oraz w orzecznictwie m.in. postanowienie SN z 16.12.2019 r., II CO 208/19). Podkreślić należy, że nie jest wystarczające subiektywne przekonanie wnioskodawcy o braku bezstronności sędziego, lecz niezbędne jest oparcie się na obiektywnych, racjonalnych i dających się zweryfikować okolicznościach przemawiających za wyłączeniem sędziego od rozpoznania sprawy. To na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania wystąpienia ad casum tych przesłanek (zob. postanowienie SN z 12.10.2020 r., III CO 49/20).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zaznacza się, także iż „instytucja wyłączenia sędziego, trwale związana z zasadą bezstronności i stanowiąca jeden z istotnych elementów niezawisłości, spełnia w procesie sądowym bardzo ważne funkcje; z jednej strony zapewnia obiektywizm orzekania oraz utwierdza społeczne zaufanie do sądu, z drugiej natomiast zwalnia sędziego od rozwiązywania trudnych konfliktów sumienia” (postanowienie SN z 15.03.2007 r., II CZ 13/07).

Wnioskujący wskazał natomiast, iż przebieg postępowania, a w zasadzie brak jego efektywnego przebiegu, bowiem w sprawie nie zostały podjęte jakiegokolwiek czynności merytoryczne, a jedynie wydane zostało w dniu 20 marca 2024 r. przez przewodniczącego składu SSN G. Ż. postanowienie o zawieszeniu postępowania, wskazuje, że SSN G. Ż. wykazał swój stosunek do zmian

zachodzących w polskim wymiarze sprawiedliwości, a w szczególności w kontekście procesów nominacyjnych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, który to stosunek wyrażał także publicznie. W ocenie wnioskującego, powyższa okoliczność podważa bezstronność sędziego do orzekania w niniejszej sprawie, która także dotyczy procesu nominacyjnego, analogicznie do tego w którym SSN G. Ż. uczestniczył, a który obecnie określany jest przez niego jako wadliwy. Jak wskazał, znamionnym jest, że sędzia wysuwając twierdzenie o rzekomej wadliwości własnego procesu nominacyjnego, jednocześnie czuł się umocowany do wydania orzeczenia w niniejszej sprawie w przedmiocie zawieszenia postępowania, a następnie nie zdecydował się na jego podjęcie przez okres półtora roku. Wnioskujący stwierdził, że wskazywanie przez Sędziego G. Ż. swojego stosunku do pełnienia przez niego urzędu sędziego Sądu Najwyższego, jak również procesów nominacyjnych, aż wreszcie zawieszenie postępowania w oparciu o podstawę „stworzoną” w tym orzeczeniu, a nie występującą w kodeksie postępowania cywilnego, zachodzi w jego ocenie wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie. Wskazał także, iż dalsze orzekanie sędziego SSN G. Ż. w tej sprawie, w jego ocenie godzi w dobro wymiaru sprawiedliwości i jego społeczny odbiór.

Powyższe okoliczności wskazane przez wnioskującego, w sposób oczywisty wykazują istnienie zasadnych obaw wnioskującego, co do pojawienia się okoliczności, które zarówno w sposób subiektywny (w odbiorze wnioskującego, który jest uprawnioną stroną postępowania) jak i obiektywny (w szeroko rozumianym odbiorze społecznym) wywołują uzasadnioną wątpliwość, co do bezstronności Sędziego SN G. Ż. w przedmiotowej sprawie.

Zaznaczyć należy, że przyczyny wyłączenia sędziego są zawsze indywidualne i konkretne, a nie generalne. Chodzi wszak o wyłączenie sędziego w danej sprawie (zob. postanowienie SN z dnia 14 sierpnia 2024 r., II PSKP 24/23). Na kanwie niniejszego wniosku, kluczową okolicznością jest zatem już sam przedmiot postępowania w sprawie I NKRS 59/23, która to sprawa dotyczy odwołania wnioskującego od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia [...] 2023 r. w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na osiem wolnych stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej. Wobec przytoczonych we wniosku okoliczności znajdujących swoje potwierdzenie

w aktach sprawy, należy przyznać wnioskującemu rację, iż sędzia, który w wyraźny sposób wykazuje swój stosunek do zmian zachodzących w polskim wymiarze sprawiedliwości, w szczególności w kontekście procesów nominacyjnych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, czyli podmiotu którego uchwała jest przedmiotem niniejszej sprawy, nie jest gwarantem bezstronnego sądu. Nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż sędzia sprawozdawca SSN G. Ź. zawiesił postępowanie w niniejszej sprawie, argumentując tę decyzję stwierdzoną wadą procesową w postaci wydania orzeczenia przez sąd ukształtowany z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa działającej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U 2018 r. poz. 3), do czasu oznaczonego w sposób abstrakcyjny, tj. „do czasu usunięcia stwierdzonej wady procesowej”. Tym samym, pozbawił konstytucyjnego prawa strony do rozpatrzenia jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Natomiast, jak już słusznie wskazał Sąd Najwyższy „bezstronność jest synonimem obiektywizmu, braku uprzedzeń i neutralności wobec stron, a także niekierowania się przy rozstrzyganiu sprawy względami, które miałyby charakter inny niż merytoryczny” (zob. postanowienie SN z 17 września 2021 r., II CO 68/21, por. postanowienie SN z dnia 10 maja 2023 r. II NSNc 133/23).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy uznał przedmiotowy wniosek o wyłączenie sędziego za zasady i wyłączył sędziego Sądu Najwyższego G. Ź. od rozpoznania sprawy I NKRS 59/23.

[MR]

[r.g.]